

Tiesnešu ētikas komisija

ATZINUMS

Rīgā

2026. gada 19. janvārī

[1] Tiesnešu ētikas komisija ir saņēmusi Augstākās tiesas priekšsēdētāja vēstuli ar lūgumu sniegt atzinumu par tiesnešu rīcības, piesakot atstatīšanos, kas noformēta kā visu Krimināllietu tiesas kolēģijas tiesnešu kopīgi parakstīts paziņojums, atbilstību Tiesnešu ētikas kodeksa 1. un 3. kanona prasībām.

Vēstulē norādīts, ka Augstākajā tiesā no /tiesa A/ saņemta krimināllieta ar lūgumu, pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 445. panta pirmās daļas 3. punktu, izlemt jautājumu par šīs krimināllietas nodošanu izskatīšanai citai /tiesai/, jo visi /tiesa A/ Krimināllietu tiesas kolēģijas tiesneši no lietas izskatīšanas sevi ir atstatījuši, jo apsūdzētā persona ir /tiesa A/ darbiniece. Tiesneši šādos apstākļos ir konstatējuši interešu konfliktu. Atstatīšanās noformēta kā visu Krimināllietu tiesas kolēģijas tiesnešu kopīgi parakstīts paziņojums un pamatota ar Kriminālprocesa likuma 50. panta pirmo daļu.

Augstākās tiesas priekšsēdētājs saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 445. panta pirmās daļas 3. punktu krimināllieta nodeva izskatīšanai /tiesa B/.

/tiesa B/ krimināllieta nosūtīja Augstākās tiesas priekšsēdētājam izlemšanai par tās nodošanu citai /tiesai/. Visi tiesneši, kuri ir iekļauti /tiesa B/ datorizētajā krimināllietu sadales plānā, no lietas izskatīšanas sevi ir atstatījuši, pamatojot to ar Kriminālprocesa likuma 50. panta pirmo daļu. Tiesneši norāda, ka apsūdzētā persona ir bijušā /tiesa B/ /amats/ /radnieks/, kuru tiesneši personīgi pazīst. Tādējādi tiesneši konstatē apstākļus, kas varētu norādīt uz interešu konfliktu un raisīt šaubas par tiesnešu objektivitāti. Lai netiktu pārkāptas Kriminālprocesa likuma un Tiesnešu ētikas kodeksa normas, tiesnešu ieskatā konkrētā krimināllieta nevar tikt izskatīta /tiesa B/.

Augstākās tiesas priekšsēdētājs lūdz, ciktāl tas var skart tiesnešu ētikas jautājumus, pievērst īpašu uzmanību pastāvošajai praksei, ka visi tiesas kolēģijas tiesneši paraksta kopīgu, nevis individuālu paziņojumu.

[2] Kopš Tiesnešu ētikas komisija (turpmāk arī – komisija) 2008. gadā uzsāka savu darbu, viens no visvairāk vērtētajiem tiesneša ētikas jautājumiem ir bijis tiesneša tiesību atstatīties no lietas

izskatīšanas izmantošanas pamats. Līdz ar to komisija ir pieņēmusi virkni skaidrojumu, kuros vērtētas tiesneša tiesības atstatīties, skaidrojot, kas tiesnesim jāvērtē, pieņemot lēmumu atteikties spriest tiesu konkrētā lietā. Piemēram, 2008. gada 1. augusta skaidrojumā, 2009. gada 12. jūnija skaidrojumā, 2010. gada 29. oktobra skaidrojumā, 2011. gada 1. jūlija skaidrojumā, 2012. gada 20. janvāra skaidrojumā, 2014. gada 21. marta skaidrojumā, 2015. gada 13. februāra skaidrojumā, 2017. gada 17. marta skaidrojumā, 2017. gada 7. aprīļa atzinumā u.c. tostarp ticis izstrādāts tests, kā tiesnesim objektīvi vērtēt atstatīšanos, skatot to no “saprātīga vērotāja no malas” viedokļa.

Šajos Tiesnešu ētikas komisijas skaidrojumos, kas doti, vērtējot konkrētus gadījumus, skaidri iezīmējas, ka atstatīšanās no lietas izskatīšanas ir izņēmuma lēmums, kā arī doti vienoti kritēriji, kas tiesnesim jāņem vērā, vērtējot savus motīvus atstatīties Tiesnešu ētikas kodeksa 1. un 3. kanona vērtību – tiesneša neatkarības un objektivitātes – kontekstā.

Tomēr, saņemot Augstākās tiesas priekšsēdētāja vēstuli ar lūgumu sniegt atzinumu par tiesnešu rīcības brīvību, lemjot par atstatīšanos, komisija saprot, ka, neraugoties uz atkārtotiem šī jautājuma skaidrojumiem, tiesnešu vidū joprojām nav vienveidīgas izpratnes par atstatīšanās pamatiem. Tāpēc, lai sniegtu prasīto skaidrojumu, Tiesnešu ētikas komisija izvirza divus jautājumus:

1. Kas jāņem vērā tiesnesim, lai pamatoti atstatītos no lietas izskatīšanas?
2. Vai lēmums atstatīties ir individuāls vai kolektīvs lēmums, t.i., vai vesela grupa tiesnešu var atstatīties ar vienu lēmumu?

[3] Civilprocesā, kriminālprocesā un administratīvajā procesā paredzētās tiesneša tiesības atstatīties no konkrētās lietas izskatīšanas ir noteiktas ar vienu mērķi – nodrošināt ikvienas personas tiesības uz taisnīgu tiesu, kas ir īstenojamas vienīgi, ja tiesu spriež neatkarīgs un objektīvs tiesnesis. Tiesneša neatkarība nav mērķis, bet gan līdzeklis, kas nodrošina personas tiesības uz taisnīgu tiesu. Tiesneša neatkarība nedrīkst ierobežot personas tiesības uz taisnīgu tiesu. Tāpēc tiesneša neatkarības garantijas, kas nodrošina tiesneša objektivitāti, izskatot lietu, vienlaikus jāsamēro ar tiesneša atbildību (sk. *Shimon Shetreet (Ed.). The culture of judicial independence: conceptual foundations and practical challenges, Leiden: Martinus Nijhoff Publishers, 2012, p. 199*). Tiesu vara ir neatkarīgs valsts varas atzars. Lai nodrošinātu tiesnešu neatkarību un nepieļautu iejaukšanos tiesas darbā, par tiesneša atbildību, tostarp nepamatotas atstatīšanās gadījumos, spriež tiesnešu pašpārvaldes orgāni likumā, visupirms likumā “Par tiesu varu” un Tiesnešu disciplinārās atbildības likumā noteiktā kārtībā.

[3.1] Objektīva tiesa ir būtisks priekšnoteikums, lai ikvienai personai būtu nodrošinātas tiesības uz taisnīgu tiesu. Objektīvs tiesnesis ir neitrāls, viņš nekādā ziņā nav ieinteresēts lietas

iznākumā (Tiesnešu ētikas kodeksa 3.1. kanons). Valsts pienākums ir nodrošināt tiesnešu neatkarību, jo tā ir priekšnoteikums tiesnešu objektivitātei. Vienlaikus valstij ir pienākums ar tiesisko regulējumu likt pamatus tiesneša objektivitātei. Tāpēc tiesību normās ir noteikti gadījumi, kuros tiesnesim ir pienākums atstatīties no lietas izskatīšanas. Līdz ar to Tiesnešu ētikas normu prasības nevar skatīt atrauti no tiesību normās noteiktajām prasībām. Uz tiesību un ētikas normu nesaraucamo saiti Latvijas tiesību doktrīnā norādīts jau XX gs. starpkaru laikā (sk. *Šulcs L. Tiesības kā ētikas minimums. Rīga, 1936., 76, 80–81. lpp.*).

Likuma “Par tiesu varu” 14. panta pirmajā daļā noteikts, ka tiesnesis nevar piedalīties lietas izskatīšanā, ja viņš personiski tieši vai netieši ir ieinteresēts lietas iznākumā vai ja ir citi apstākļi, kas rada šaubas par viņa objektivitāti, kā arī likumā “Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” paredzētajos gadījumos. Likumā “Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” uzskaitīti tie gadījumi, kuros viennozīmīgi tiesneša objektivitāte var tikt apšaubīta. Arī procesuālajos likumos likumdevējs ir konkretizējis tos gadījumus, kuros viennozīmīgi tiesnesim var veidoties interešu konflikts un tāpēc viņam ir pienākums atstatīties. Šie gadījumi ir viegli konstatējami, tostarp ieskatoties publiskos reģistros. Tiesnesim ir noteikts pienākums atstatīties, piemēram, ja izskatāmajā lietā iesaistīti viņa radnieki vai darījuma partneri.

Likumdevējs nevar uzskaitīt visus tos gadījumus, kuros kaut kādu iemeslu dēļ tiesnesis varētu būt ieinteresēts lietas iznākumā vai viņa objektivitāte varētu tikt apšaubīta. Tāpēc likums “Par tiesu varu” tiesnesim uzliek pienākumu atstatīties, “ja viņš personiski tieši vai netieši ir ieinteresēts lietas iznākumā vai ja ir citi apstākļi, kas rada šaubas par viņa objektivitāti.” Proti, likumdevējs šo pienākumu ir formulējis, izmantojot nenoteiktus (atklātus) juridiskus jēdzienus, ļaujot tiesnesim pašam katrā konkrētā gadījumā izvērtēt apstākļus. Tiesnešu ētikas normas, visupirms Tiesnešu ētikas kodeksa 1. un 3. kanoni palīdz tiesnesim vērtēt savu situāciju un piepildīt šo likumā noteikto prasību ar saturu. Taču ik reizi vērtējot, vai nepieciešams atstatīties, tiesnesim vienlaikus jāpatur prātā, ka personas tiesības uz taisnīgu tiesu izvirza tiesnesim arī citas prasības, tostarp uzliek tiesnesim pienākumu izskatīt lietu saprātīgā termiņā. Savukārt tiesneša atstatīšanās vienmēr nozīmē arī lietas izskatīšanu garākā termiņā. “Tiesības uz lietas izskatīšanu saprātīgā termiņā (ātrā un efektīvā procesā) ir viens no tiesību uz taisnīgu tiesu pamatelementiem, kas īpaši tiek uzsvērts krimināltiesiska rakstura lietās. Šī tiesību uz taisnīgu tiesu elementa nodrošināšana vienlaikus nereti ir legītīms mērķis citu tiesību uz taisnīgu tiesu elementu ierobežošanai” (sk. *Briede J., Višķere I., Litvins G., Bitāns A., Danovskis E. 92. panta komentārs. Grāmatā, Latvijas Republikas Satversmes komentāri. VIII nodaļa. Cilvēka pamattiesības. Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2011, 139. lpp.*). Tātad tiesnesim, apsverot savu

atstatīšanos no lietas izskatīšanas, vienmēr jāņem vērā, kā viņa lēmums ietekmēs procesā iesaistīto personu tiesības uz lietas izskatīšanu saprātīgā termiņā. It īpaši rūpīgi tas jāapsver kriminālprocesa ietvaros. Tiesnešu ētikas komisija uzsver, ka tiesneša atstatīšanās nedrīkst kavēt vai liegt personai tiesības uz taisnīgu tiesu saprātīgā termiņā.

[3.2] Tiesnešu ētikas komisija uzsver, ka tiesnesim vienmēr jāatceras, ka atstatīšanās no lietas izskatīšanas ir izņēmums, nevis ikdienišķs lēmums. Jāatceras, ka “[t]iesnesis rīkojas tā, lai pēc iespējas samazinātu gadījumu skaitu, kad viņam būtu jāatstatās no lietu izskatīšanas.” (Tiesnešu ētikas kodeksa 3.6. kanons).

Komisija jau ir norādījusi, ka “[g]alvenais kritērijs jautājumā par sevis atstatīšanu no lietas izskatīšanas ir tiesneša kā nobriedušas un no nepamatotiem aizspriedumiem brīvas personības subjektīvais uzskats par spēju konkrēto lietu spriest objektīvi, kurš, nepastāvot pamatotiem pretargumentiem, sabiedrībai ir jāciena un jārespektē. Turklāt, kā izriet no Tiesnešu uzvedības Bangaloras principu 2.3. punkta, prezumējams, ka tiesneša atstatīšana no lietas izskatīšanas vienmēr ir ārkārtas, nevis ikdienišķa situācija. Šādas ārkārtas situācijas iemesliem arī, raugoties no neatkarīga novērotāja perspektīvas, ir jābūt pamatotiem” (sk. *Tiesnešu ētikas komisijas 2011. gada 1. jūlija lēmumu*). Līdzīgi tiesneša atstatīšanās kā izņēmuma līdzeklis noteikts arī Eiropas Cilvēktiesību tiesas priekšsēdētāja norādījumos: “Tas, vai tiesnesim ir jāpiedalās lietas izskatīšanā, principā nav tiesneša paša ieskatu jautājums, bet gan jautājums par viņa pienākumu spriest tiesu. Iemesli, kuru dēļ tiesnesis nevar piedalīties konkrētās lietas izskatīšanā, cita starpā ietver jebkuru lietu, kurā attiecīgajam tiesnesim var būt personiskas (laulātā, vecāku vai citas) intereses, kurā viņš iepriekš ir piedalījies (jebkurā statusā, piemēram, kā tiesnesis, puse, pārstāvis vai cits) vai par kuru viņš vai viņa ir paudusi publisku viedokli” (sk. *Practice direction issued by the President of the Court in accordance with Rule 32 of the Rules of Court on 22 January 2024. Available: chromeextension://efaidnbmnmmnibpajpcgglefindmkaj/https://www.echr.coe.int/document/s/d/echr/pd_recusal_judges*). Tas saskan ar Latvijas tiesību normās un Tiesnešu ētikas kodeksā 3. kanonā noteikto.

Tātad, lai atstatītos no lietas izskatīšanas, tiesnesim jākonstatē konkrēti apstākļi, fakti, kas varētu likt pamatoti apšaubīt viņa objektivitāti.

[3.3] Tiesnešu ētikas komisija uzskata par nepieciešamu atgādināt “saprātīga novērotāja no malas” testu. “Saprātīgs novērotājs no malas” tiesnešu ētikas izpratnē ir hipotētiska konstrukcija: objektīva un pietiekami informēta jeb zinoša persona, kura “no malas” vērtē tiesneša rīcību un situāciju kopumā, nevis ar procesā iesaistītas personas subjektīvām aizdomām vai emocijām, bet pēc

tā, vai pastāv pārbaudāmi, “ārēji” konstatējami apstākļi, kas var radīt pamatotas šaubas par tiesneša darbības neatkarību, neitralitāti vai godprātību. “Saprātīga novērotāja no malas” konstrukcija tiek plaši izmantota, lai vērtētu tiesas un tiesnešu darbu. Tā izmantota arī Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūrā, kurā uzsvērts, ka, vērtējot situāciju no “saprātīga novērotāja no malas” skatupunkta, tiek prezumēts, ka šis novērotājs pieņem, ka tiesnesis rīkojas godprātīgi, ja vien nav objektīvu pazīmju pretējam, t.i., prezumpcija nebalstās aizdomīgumā kā metodē (sk., piemēram, *Eiropas Cilvēktiesību tiesas 1982. gada 1. oktobra spriedumu lietā Piersack pret Beļģiju*, Nr. 8692/79, *1984. gada 26. oktobra spriedumu lietā De Cubber pret Beļģiju*, Nr. 9186/80, *1989. gada 24. maija spriedumu lietā Hauschild pret Dāniju*, Nr. 10486/83). Vienlaikus īpaša nozīme tiek piešķirta tam, kā apstākļi tiek uztverti sabiedrībā, jo tas ietekmē sabiedrības uzticēšanos tiesai (sk. *Eiropas Cilvēktiesību tiesas 1982. gada 1. oktobra spriedumu lietā Piersack pret Beļģiju*, Nr. 8692/79). Tiesnešu ētikas komisija savā praksē izmanto atziņas no Eiropas Cilvēktiesību tiesas spriedumiem.

Jāņem vērā, ka patiesie apsvērumi, kas vērtējami par un pret atstatīšanos no lietas izskatīšanas, ir zināmi tikai pašam tiesnesim. Līdz ar to tests domāts visupirms, lai tiesnesis apskatītos uz situāciju neitrāli, vērtētu to it kā “no malas” (sk., piemēram, *Tiesnešu ētikas komisijas 2009. gada 12. jūnija skaidrojumu*). Vērtējot nepieciešamību atstatīties, tiesnesim secīgi jāatbild uz šādiem jautājumiem:

1. Vai konkrētās lietas iznākums reāli ietekmētu mani vai kādu ar mani saistītu personu?

1.1. Ja atbilde ir, ka lietas iznākums reāli ietekmētu mani, tad ir pienākums atstatīties.

1.2. Ja atbilde ir, ka persona ir ar mani saistīta, un ir no to personu loka, kuras minētas likumos, tad ir pienākums atstatīties.

1.3. Ja atbilde ir, ka persona ir ar mani saistīta, bet nav no to personu loka, kuras minētas likumos, proti, man nav likumā tieši noteikts pienākums atstatīties, tad jāatbild uz zemāk norādītajiem jautājumiem.

2. Vai man personiski šī persona ir emocionāli svarīga, vai šī persona var tieši ietekmēt manu dzīvi, proti, vai attiecībā uz šo personu pastāv kādi pamatoti apsvērumi, kuru dēļ varētu tikt apšaubīta mana objektivitāte, spriežot tiesu?

3. Vai šī lieta piesaista lielu sabiedrības uzmanību un izraisa pretrunas, mudinot uz īpaši kritisku attieksmi?

4. Vai es šaubītos par tiesneša objektivitāti, ja pats būtu puse lietā, kur tiesnesis būtu līdzīgā situācijā?

5. Vai man būtu nepatīkami, ja sevis neatstatīšanas gadījumā par šo situāciju un tās apstākļiem uzzinātu citi tiesneši, pavēstītu masu saziņas līdzekļi?

Atbildes uz šiem jautājumiem tiesnesim ļauj modelēt “saprātīga novērotāja no malas” skatījumu uz konkrētiem apstākļiem un atbilstoši ētikas normām piepildīt ar saturu nenoteiktos (atvērtos) juridiskos jēdzienus, proti, vērtēt, vai pastāv pamatotas šaubas par viņa objektivitāti.

[3.4] Likums “Par tiesu varu” 14. pantā noteic prasību tiesnesim atstatīties, ja [viņš] personiski tieši vai netieši ir ieinteresēts lietas iznākumā vai ja ir citi apstākļi, kas rada šaubas par viņa objektivitāti. Šāda prasība izteikta arī Kriminālprocesa likuma 50. panta pirmajā daļā, kas nosaka interešu konflikta nepieļaujamību kriminālprocesā, proti, ka amatpersona nedrīkst uzņemties pilnvaras veikt kriminālprocesu, ja tādējādi šī persona nonāktu interešu konfliktā, proti, ja tās personiskās intereses gan tieši, gan netieši nesakrīt ar kriminālprocesa mērķi vai pastāv apstākļi, kas kriminālprocesā iesaistītajai personai pamatoti dod iemeslu pieļaut šādu ieinteresētību.

Tiesnešu ētikas komisija jau ir skaidrojusi, ka tiesību normās par tiesneša tiesībām atstatīties ir ietverti nenoteikti (atklāti) juridiski jēdzieni. Tos piemērojot, tiesnesim ir pienākums piepildīt šo tiesību normu ar saturu, izvērtējot savu situāciju un pamatojot, vai pastāv reāls pamats apšaubīt tiesneša objektivitāti konkrētās lietas izspriešanā. Piemērojot likuma prasības par atstatīšanos, izmantojams “saprātīga novērotāja no malas” tests. Atbildot uz tajā formulētajiem jautājumiem, jāņem vērā Tiesnešu ētikas kodeksa 1. un 3. kanonu normu konkretizācija tiesu praksē un Tiesnešu ētikas komisijas praksē. Izlemjot atstatīties, šiem argumentiem jābūt iekļautiem tiesneša lēmumā par atstatīšanos. Komisija uzsver, ka atbildes uz šiem jautājumiem ir individuālas, skar tikai konkrēto tiesnesi, viņa situāciju un viņa pārliecību par spēju objektīvi izskatīt lietu.

Tiesnešu ētikas komisija atzīst, ka Augstākās tiesas priekšsēdētāja vēstulē minētajos tiesnešu atstatīšanās gadījumos trūkst pamatojuma, kurā katrs tiesnesis atbilstoši tiesību un ētikas normu prasībām metodoloģiski korekti būtu izsvēris nepieciešamību atstatīties, ņemot vērā procesā iesaistīto personu tiesību uz taisnīgu tiesu visus elementus. Tā vietā nepieļaujami paplašināti ticis tulkots tiesneša atstatīšanās tiesiskais pamats, uzskatot, ka ar faktu, ka persona ir konkrētās tiesas darbiniece vai bijušā tiesas /amats/ /radnieks/, pietiek, lai tiesneši kolektīvi atstatītos no lietas izskatīšanas. Ar šādiem apsvērumiem, kas minēti Augstākās tiesas priekšsēdētāja vēstulē, lemjot par atstatīšanos no lietas izskatīšanas un nepamatoti paplašinot likuma prasību atstatīties līdz apstākļiem, kas nekādā ziņā nevar ietekmēt tiesneša kā nobriedušas un no nepamatotiem aizspriedumiem brīvas personības spēju konkrēto lietu spriest objektīvi, pēc būtības tiesnesis atsakās veikt savu pienākumu – spriest tiesu. Tas neatbilst ne tiesību, ne tiesnešu ētikas normu prasībām, kuras ir pakārtotas personas tiesību uz taisnīgu tiesu īstenošanai. Šādi aplami konkretizējot tiesību normās, kurās noregulēts tiesneša atstatīšanās institūts, ietverto nenoteikto (atklāto) juridisko jēdzien saturu, citastarp būtu iespējams nonākt pie tik

absurdas situācijas, ka lietu vispār nevarētu skatīt neviens Latvijas tiesnesis, ja tajā būtu jālemj par augstu tiesu varas amatpersonu vai ar to saistītu personu: sievu, vīru, meitu, dēlu, utt.

[3.5] Līdz ar to Tiesnešu ētikas komisija secina, ka tiesneša tiesība atstatīties vērtējama kopsakarā ar tiesneša pienākumu spriest tiesu. Atstatīšanās no lietas izskatīšanas tiesnesim ir izņēmuma lēmums, kurš nešaubīgi jāpieņem, ja likumā ir noteikts liegums tiesnesim skatīt konkrēto lietu. Ja nav likumā noteikta pienākuma tiesnesim atstatīties no lietas izskatīšanas, taču pastāv apstākļi, kurus pats tiesnesis uzskata par būtiskiem, jo viņa objektivitāte, spriežot par konkrēto lietu, varētu tikt apšaubīta, viņam rūpīgi jāvērtē atstatīšanās pamata esība, tostarp atbilstoši profesionālās ētikas prasībām atbildot uz “saprātīga novērotāja no malas” testā iekļautajiem jautājumiem. Lemjot par atstatīšanos, tiesnesim vienmēr jāatceras šī tiesību institūta mērķis – nodrošināt personas tiesības uz taisnīgu tiesu. Tāpēc, pieņemot lēmumu atstatīties, tiesnesim jāņem vērā visi personas tiesību uz taisnīgu tiesu pamatelementi, visupirms personas tiesības uz lietas izskatīšanu saprātīgā termiņā.

[4] Gan tiesību normas, kas noteic tiesneša atstatīšanās kārtību, gan tiesnešu ētikas normas un Tiesnešu ētikas komisijas skaidrojumi nosaka ikviena atsevišķa tiesneša uzvedības prasības. Tiesneša neatkarība citastarp nosaka viņa neatkarību arī no citiem tiesnešiem un individuālu pienākumu, atbildību par tiesas spriešanu.

Tiesnešu ētikas komisija jau ir norādījusi, ka “[t]iesas objektivitāti var analizēt no diviem aspektiem, proti, pēc subjektīvā kritērija – tiesneša personiskā pārliecība attiecībā uz konkrēto lietu – un pēc objektīvā kritērija – vai ir pietiekamas garantijas, ka ir izslēgtas jebkādas leģitīmas šaubas par tiesneša objektivitāti.” (sk. *Tiesnešu ētikas komisijas 2008. gada 1. augusta skaidrojumu*).

Līdz ar to lēmums atstatīties vienmēr ir tiesneša individuāls lēmums, jo, to pieņemot, būtiska ir tiesneša personiskā pārliecība, tostarp viņa paša neatkarības un objektivitātes izjūta, proti, vai pazīšanās ar konkrēto personu patiesi varētu ietekmēt viņa spēju objektīvi spriest tiesu. Arī leģitīmas šaubas par tiesas objektivitāti var būt, tieši vērtējot katru konkrētu tiesnesi un ar viņu saistītos apstākļus: viņa saistību ar personu, kuras lieta būtu jāskata, jo īpaši viņa publiski zināmās saiknes ar šo personu. Turklāt, vērtējot publiski zināmu saikni starp tiesnesi un kādu personu, vienmēr jāatceras, ka “vērotājs no malas” ir saprātīgs, proti, tas nav “sazvērestību teoriju” piekritējs, bet gan cilvēks, kurš uzskata, ka tiesnesis rīkojas godprātīgi un saprot, ka mazā valstī, šaurās profesionālās aprindās lielākā daļa no profesijā strādājošiem kaut kur, kaut kad ir saskārušies, kā kursa biedri, darba biedri, profesionālās apvienības locekļi, utt. Taču tas nav pamats, lai šādas paviršas paziņu saiknes uzskatītu par apdraudējumu tiesneša objektivitātei, iemeslu, lai tiesnesis būtu ieinteresēts lietas iznākumā.

[5] Līdz ar to Tiesnešu ētikas komisija uzsver, ka lēmums par atstatīšanos ir tiesneša individuāls, dziļi personisks lēmums, tāpēc, tiesnesim piesakot atstatīšanos no lietas izskatīšanas, nav pieļaujams kolektīvs lēmums, t.i., ne tiesību, ne tiesneša ētikas normām neatbilst veselas tiesnešu grupas atstatīšanās ar vienu lēmumu.

Komisijas priekšsēdētāja:
Komisijas locekļi:

Diāna Makarova
Uldis Apsītis
Līga Biksiniece-Martinova
Aiva Daidere
Jānis Grīnbergs
Adrija Kasakovska
Anita Misiuna
Sanita Osipova
Gita Zenfa